

FÖRDJUPNING – Åtgärder behövs för en säkrare och mer effektiv infrastruktur

Riksbankens övervakning av den finansiella infrastrukturen² tar avstamp i riksbankslagens uppdrag att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende och utgår ifrån CPMI-IOSCO:s internationella principer.³

Den finansiella infrastrukturen består av system som hanterar betalningar och transaktioner med finansiella instrument. Om det uppstår problem i infrastrukturen kan det få allvarliga konsekvenser för det finansiella systemets funktionssätt med stora samhällsekonomiska kostnader som följd. En väl fungerande finansiell infrastruktur är således avgörande för att det finansiella systemet ska vara stabilt. Samtidigt är de företag som tillhandahåller infrastruktursystem ofta ensamma om att utföra sina tjänster. Sammantaget innebär detta att dessa företag och system är mycket viktiga för att det finansiella systemet ska fungera. Riksbankens övervakning handlar om att analysera risker i den finansiella infrastrukturen och att verka för att minska dessa risker. Riksbanken ser risker i flera av infrastruktursystemen och anser att det är viktigt att arbetet med att minska dessa risker fortsätter.

Nasdaq Clearing bör i större utsträckning inkludera likvidationskostnader⁴ när de beräknar kraven på det kapital som ska finnas för att täcka förluster

Nasdaq Clearing är den enda svenska centrala motparten som clearar derivat och repor i svenska kronor och har därmed en viktig roll i olika företags riskhantering.⁵ Om Nasdaq Clearing i större utsträckning tar höjd för likvidationskostnader ökar sannolikheten att det finns tillräckligt med pengar för att täcka de kostnader som kan uppstå vid en deltagares fallissemang. Särskilt när deltagare med stora och koncentrerade portföljer fallerar kan likvidationskostnaderna bli avsevärda. Det är viktigt att den deltagare som bidrar med risk för stora likvidationskostnader också i förväg bidrar med kapital som motsvarar den risken. Därmed minskar riskerna för att övriga deltagare och den centrala motparten själv får stå för eventuella förluster. Nasdaq Clearing har efter deltagarfallissemang hösten 2018 vidtagit flera åtgärder för att stärka sin motståndskraft, och det är viktigt att det arbetet fortsätter.

Euroclear Sweden bör fortsätta med åtgärder för att modernisera sin plattform för värdepappersavveckling

Euroclear Sweden är Sveriges enda värdepapperscentral och är därmed avgörande för att handeln med värdepapper ska fungera. Euroclear Sweden har vidtagit åtgärder för att minska riskerna förknippade med föråldrad teknik och komplex struktur i systemet för värdepappersavveckling, exempelvis genom utökade processer för utveckling och testning av systemet. De har även beslutat att modernisera systemet, för att uppnå en högre grad av flexibilitet. Det finns dock fortsatt risker som bland annat är förknippade med moderniseringen. Det är därför angeläget att Euroclear Sweden skyndsamt driver arbetet med att modernisera systemet för värdepappersavveckling framåt genom konkreta åtgärder, som ytterligare minskar riskerna.

Den interna styrningen och kontrollen av betalningssystemet RIX behöver fortsätta stärkas

Riksbankens system för stora betalningar, RIX, utgör navet i den svenska infrastrukturen för betalningar. RIX drivs av Riksbanken som en bland flera av bankens verksamheter.⁶ Det är viktigt att RIX organiseras och styrs på ett sådant sätt att det finns väldokumenterade rutiner och resurser avsatta för fokuserad styrning, kontroll och riskhantering. Riksbanken har konstaterat brister inom detta område.⁷ Det pågår arbete inom Riksbanken för att avhjälpa bristerna och säkerställa att styrning och kontroll av RIX är i linje med de internationella standarder som gäller för systemviktig finansiell infrastruktur. Det är viktigt att Riksbanken skyndsamt fortsätter detta arbete.

² För mer information, se Billborn, J. (2018), Riksbankens övervakning av den finansiella infrastrukturen, *Ekonomisk kommentar* nr 7. Sveriges riksbank.

³ CPMI-IOSCO (2012), *Principles for financial market infrastructures*. Bank for International Settlements (BIS).

⁴ Likvidationskostnader är kostnader för att avveckla en fallerad deltagares portfölj. Likvidationskostnader kan uppstå i form av en riskpremie utöver marknadspriset som måste betalas när en fallerad deltagares portfölj ska avvecklas. Vid beräkning av likvidationskostnader ska hänsyn tas till de finansiella instrument som ingår i portföljen.

⁵ Clearing avser alla aktiviteter från den tidpunkt då överenskommelse om transaktion ingås till dess att den är reglerad och är i praktiken en sammanställning av två eller flera parter betalningsförpliktelser.

⁶ Den del av Riksbankens verksamhet som ansvarar för driften av RIX-systemet är organisatoriskt åtskild från Riksbankens övervakning av systemet (se marginalruta "Riksbankens olika roller i förhållande till RIX-systemet").

⁷ Se *Finansiell stabilitet* 2018:1. Sveriges riksbank.